

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 30 december 2021

Mål nr

B 6705-20

PARTER

Klagande

WARA Jamila Cortés Munoz, 19851218-3982

Lorensborgsgatan 11 G Lgh 1301

217 61 Malmö

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Karl Emil Ekdahl

Advokatfirman De Basso AB

Hantverkargatan 42 B

112 21 Stockholm

Motparter

1. Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

2. Vilho Lindström
Oslogatan 22 Lgh 1201
164 32 Kista

Företrädd av åklagaren

SAKEN

Vållande till kroppsskada

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2020-11-19 i mål B 6085-20

Hovrättens dom

se Bilaga

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

Karl Emil Ekdahl ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av Wara Cortés Munoz i Högsta domstolen med 6 653 kr. Av beloppet avser 5 322 kr 75 öre arbete och 1 330 kr 69 öre mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Wara Cortés Munoz har yrkat att Högsta domstolen ska ogilla åtalet och Vilho Lindströms skadeståndstalan. I andra hand har hon yrkat att straffet ska lindras och att skadeståndet ska jämkas.

Riksåklagaren och Vilho Lindström har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

DOMSKÄL**Vad målet gäller**

1. Målet gäller frågan om en person som har lämnat en hund i bostaden utan att låsa dörren har gjort sig skyldig till vållande till kroppsskada när hunden tog sig ut i trapphuset och skadade en person där.

Bakgrund

2. Wara Cortés Munoz åtalades för vållande till kroppsskada enligt följande gärningsbeskrivning.

Wara Cortés Munoz har den 25 september 2017 på Axbyplan 30, Spånga, Stockholms stad av oaktsamhet orsakat Vilho Lindström bitskada eller rivskada och rodnad på höger överarm samt svullnad och fraktur på vänster hand. Skadorna är inte att anse som ringa. Kroppsskadorna utgör bitskador efter den hund av American Bulldogras som Wara Cortés Munoz tog hand om, samt följskador av hundens angrepp på Vilho Lindström som försökte rädda sin frus hund, en Chihuahuaras, som blev biten av hunden.

Wara Cortés Munoz oaktsamhet bestod i att hon inte haft tillräcklig kontroll och uppsikt över hunden varigenom denna sprungit ut från hennes lägenhet och angripit Vilho Lindström.

Lagrum: 3 kap. 8 § första stycket brottsbalken

3. Tingsrätten dömde Wara Cortés Munoz för vållande till kroppsskada till 30 dagsböter. Hon ålades även att betala skadestånd till målsäganden med 900 kr avseende sjukvårdskostnader. Hovrätten har fastställt tingsrättens dom.

Den rättsliga regleringen

4. Den som av oaktsamhet orsakar annan person sådan kroppsskada som inte är ringa ska dömas för vållande till kroppsskada. Straffet är böter eller fängelse i högst sex månader. (Se 3 kap. 8 § första stycket brottsbalken.)

Brottet kan begås genom handling eller underlåtenhet

5. Brottet vållande till kroppsskada kan begås genom såväl handling som underlåtenhet. Enligt allmänna principer kan emellertid straffrättsligt ansvar för den som underlåter att ingripa i ett rent fysiskt orsakssammanhang komma i fråga endast om det finns särskild anledning för den underlåtande att ingripa. Gärningsmannen måste befinna sig i garantställning. Den underlåtande ska alltså ha en ställning som gör det motiverat att kräva att han eller hon ska vara verksam för att avvärja en sådan effekt som den inträffade. Garantställning kan föreligga på grund av föreskrift i lag, t.ex. genom den tillsynsplikt rörande hundar som följer av lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter. (Jfr Petter Asp m.fl., Kriminalrättens grunder, 2 uppl. 2013, s. 115.)

Tillsynsansvar rörande hundar

6. Den som har hand om en hund ska hålla hunden under sådan tillsyn som med hänsyn till dess natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att den orsakar skador eller avsevärda olägenheter. En skada som orsakas av en hund ska ersättas av dess ägare eller innehavare, även om han eller hon inte har orsakat skadan genom ett vårdslöst eller uppsåtligt agerande. (Se 1 och 19 §§ lagen om tillsyn över hundar och katter.)

Kravet på oaktsamhet

7. För att någon ska kunna fällas till ansvar för vållande till kroppsskada krävs att handlandet eller underlåtenheten har varit oaktsam. Varje avsteg från det normalt aktsamma är därvid inte tillräckligt. Det som läggs den tilltalade

till last måste avvika från det aktsamma i sådan grad att det kan läggas till grund för straffrättsligt ansvar. Det ska med andra ord vara så klandervärt att oaktsamheten motiverar straffbarhet. Så är fallet om den handling eller underlåtenhet som leder till skadan innefattar ett otillåtet risktagande. Vidare krävs att det föreligger ett sådant samband mellan oaktsamheten och kroppsskadan att den kan sägas vara orsakad inte bara av gärningen, utan också av den oaktsamhet som gärningen har innefattat. (Jfr ”Sjuksköterskans feldosering” NJA 2006 s. 228.)

8. Bedömningen av om en gärning ska anses ha varit oaktsam på det sätt som förutsätts enligt straffbestämmelsen, bygger i första hand på en värdering av de risker som är förknippade med gärningen. Av betydelse för bedömningen är både vilka typer av följder det finns en risk för och hur stora dessa risker är. Ibland kan det finnas ledning för bedömningen i föreskrifter eller andra typer av normer för hur man bör bete sig i olika situationer. (Jfr ”RC24” NJA 2020 s. 397 p. 14.)

9. För straffansvar krävs också att det allmänna skuldkravet är uppfyllt, dvs. att gärningsmannen insett eller borde ha insett att det fanns en risk för att handlingen eller underlåtenheten skulle kunna leda till att någon skadades.

Bedömningen i detta fall

10. Wara Cortés Munoz låste inte ytterdörren när hon gick till tvättstugan och lämnade två hundar ensamma i lägenheten. Hundarna, eller någon av dem, lyckades öppna ytterdörren och de kom ut i trapphuset. En av dem angrep målsäganden som bl.a. fick en fraktur på ena handen och rivskador på ena armen till följd av hundens angrepp. Kroppsskadorna är inte att anse som ringa.

11. Wara Cortés Munoz intog garantställning och svarade därför även för skador som orsakades av oaktsam underlåtenhet. Tillsynsansvaret för

hundarna som åvilade henne enligt lag innebär också att det aktsamhetskrav som hon hade att rätta sig efter var högt.

12. Wara Cortés Munoz hade tillsyn över två hundar. Den hund som angrep målsäganden var en amerikansk bulldogg; en stor, tung och kraftfull hanhund. Hunden var enligt Wara Cortés Munoz ”valpig och hoppig”. Även den andra hunden var en stor hund.

13. Det framstår som troligt att någon av de två hundarna kunde hoppa upp mot dörren och öppna den med tassarna och sin kroppstyngd. Om hanhunden kom lös i trapphuset fanns det en överhängande risk för att den skulle komma att skada personer eller djur som den mötte. Wara Cortés Munoz hade också enkelt kunnat förebygga risken för skada genom att låsa dörren.

14. Att Wara Cortés Munoz lämnade de två hundarna i lägenheten utan att låsa dörren innebar därför ett sådant otillåtet risktagande som kan läggas till grund för ett straffrättsligt ansvar (se p. 7 och 8). De kroppsskador som målsäganden drabbades av utgjorde ett förverkligande av den risk hon tog genom att inte låsa dörren. Hon borde också ha insett att det fanns en risk att i vart fall hanhunden skulle kunna ta sig ut i trapphuset och skada någon som passerade om dörren var olåst.

15. Wara Cortés Munoz ska därför dömas för vållande till kroppsskada.

16. Straffet har av hovrätten, med tillämpning av 29 kap. 5 § första stycket 3 brottsbalken, bestämts till 30 dagsböter. Brottet begicks i september 2017 och den rättsliga prövningen har dragit ut på tiden. Det kan dock inte, sett till handläggningen som helhet, anses ha varit fråga om ett sådant dröjsmål att Wara Cortés Munoz rätt till prövning inom skälig tid har kränkts. Det finns därmed inte skäl att ändra den påföljd som har dömts ut.

17. Det finns inte heller någon grund för jämkning av skadeståndet.

18. Hovrättens domslut ska därmed fastställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Johnny Herre, Agneta Bäcklund (referent), Dag Mattsson, Eric M. Runesson och Stefan Reimer
Föredragande har varit justitiesekreteraren Josefin Odelid